

“Hade de globala utsläppen minskat om jag står ute och ropar på gatan?”

En intervjuundersökning om högutbildade ungas uppfattningar och
känslor kring politiskt engagemang

LUNDS
UNIVERSITET

Anna Björck

Abstract

Political participation is in global decline and especially young citizens are called out for their low levels of participation. Simultaneously new political trends are emerging among today's youths, one of them being engagement via social media. To further understand these developments, this thesis investigates high-educated youths' perceptions of and feelings toward political engagement, including digital activities. Furthermore, the respondents are differentiated by field of study in order to observe the occurrence of different views in accordance with educational discipline.

Guided by a wide conceptualisation of engagement and theories of participation, in-depth interviews were conducted with Lund University students. With application of a content analysis, the results reveal that a majority of the respondents have a broad understanding of political engagement, yet are critical toward the actual effects of several participation forms. Additionally many respondents feel a lack of ability to influence politics and overall perceive several obstacles in regards to their political participation, including digital engagement. The differences between fields of study concern the view on other youths' and future participation, however more similarities than divergences are observed. These results shed light on perceptions surrounding participation and bring insight into how the phenomenon can be further understood and explored.

Nyckelord: Politiskt engagemang; Politiskt deltagande; Civilt deltagande; Sociala medier; Högutbildade unga

Antal ord: 9981 ord

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.1.1 Politiska trender bland unga.....	6
1.1.2 Internetanvändning och engagemang.....	7
1.1.3 Paradoxen.....	7
1.2 Syfte och avgränsningar.....	8
1.3 Frågeställning.....	9
2 Tidigare forskning.....	10
2.1 Att mäta deltagande.....	10
2.2 Förutsättningar för deltagande.....	10
2.3 Digitaliseringens påverkan.....	11
3 Teoretiskt ramverk.....	13
3.1 En typologi av deltagande.....	13
3.2 Studiefält och deltagande.....	15
3.3 Politisk psykologi.....	16
3.4 Normaliserings- och mobiliseringshypotesen.....	16
3.5 Teoretiska förväntningar.....	17
4 Metod & Material.....	18
4.1 Metodologiskt tillvägagångssätt.....	18
4.2 Urval.....	18
4.3 Metodologiska reflektioner.....	19
4.4 Frågeformulär.....	20
4.5 Analysteknik.....	21
5 Analys & Resultat.....	23
5.1 Syn på politiskt engagemang.....	23
5.1.1 Definition.....	23
5.1.2 Syn på eget engagemang.....	24
5.1.3 Syn på andras engagemang.....	26
5.1.4 Framtida engagemang.....	27

5.2	Känslor.....	28
5.3	Sociala medier.....	29
5.3.1	Syn på engagemang på sociala medier.....	29
5.3.2	Mobiliserings- och normaliseringshypotesen.....	30
6	Slutsatser.....	33
6.1	Syn på engagemang.....	33
6.2	Känslor.....	33
6.3	Sociala medier.....	34
6.4	Skillnader mellan studiefälten.....	34
7	Diskussion.....	35
7.1	Reflektion kring processen.....	35
7.2	Resultatens implikationer.....	35
8	Referenslista.....	38
	Bilagor.....	43
	Bilaga 1: Information om studien.....	43
	Bilaga 2: Samtyckesformulär.....	44
	Bilaga 3: Frågeformulär.....	44
	Bilaga 4: Inledande frågor.....	46

Förord

Ett varmt tack riktas till respondenterna som medverkar i undersökningen samt till min handledare Jonathan Polk, som väglett mig under uppsatsskrivandet.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

1.1.1 Politiska trender bland unga

Utforskandet av politiskt deltagande anses kunna utgöra mer förståelse av kontemporära representativa demokratier (Teorell m.fl. 2007: 335). Däribland tolkas den rådande nedgången i valdeltagande i kontemporära demokratier som att politiskt deltagande generellt minskar (Dalton 2013: 40). Demokratier i västvärlden upplever sedermera nedgångar i politiskt deltagande och framförallt unga tenderar att kritiseras i samband med denna utveckling (Sveningsson 2016: 1). Även många länder i världen visar att allmänheten inte är särskilt politiskt engagerad, därtill unga dessutom röstar i mindre utsträckning än äldre (Castillo & Wike 2018).

Parallellt med dessa utvecklingar uppenbarar sig samtidigt nya politiska trender, i synnerhet bland unga medborgare (Sloam 2013: 836). Unga intresserar sig nämligen för sakfrågor utanför konventionell politik såsom miljö, jämlikhet, mänskliga rättigheter och konsumtionspolitik (Sveningsson 2016: 2). Unga deltar även på andra sätt än äldre (se Wennerhag 2017; Garcia Albacete 2014). Detta gäller aktiviteter såsom demonstrationer, namninsamlingar och engagemang på sociala medier (Bäck m.fl. 2015). Ungas engagemang kan således konstateras vara annorlunda i kontrast till äldres, men även i kontrast till tidigare unga generationers, med hänsyn till bland annat digitaliseringens närvaro.

Sverige är även ett fall i världen som visar att ungas relation till politik utgör uppseendeväckande trender. Ungdomsbarometerns Generationsrapport (2024) konstaterar att politiskt engagemang samt känslan för möjligheten att påverka samhället sjunker bland unga i Sverige. De politiska partiernas medlemsantal har sedermera minskat stadigt under flera decennier (Erlingsson & Persson 2014). Endast fem procent av unga är medlemmar i politiska ungdomsförbund eller partier, enligt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) (2021). MUCF (2021) antyder att dagens unga har svårt att hitta vägar in i partipolitiska sammanhang, med tanke på att 66 procent uppges vara intresserade av politik. En problematik kan förövrigt uppstå utifall att partier blir mindre representativa för befolkningen (Fjellman m.fl. 2018: 296). Unga medborgare saknar därtill representation i världens

nationella parlament och kabinetter samt beskrivs vara en utestängd majoritet med otillräcklig närvaro (Sundström & Stockemer 2022: 1).

1.1.2 Internetanvändning och engagemang

Unga är mer villiga än äldre att politiskt delta i digitala former, genom att diskutera sociala och politiska frågor på internet (Castillo & Wike 2018). Unga visar även personlig och symbolisk solidaritet med politiska sakfrågor på sociala medier (Vromen m.fl. 2016: 527). Engagemang på sociala medier är följaktligen den politiska aktivitet som flest unga i Sverige har mest erfarenhet av, genom att ta ställning och debattera samt kommentera politik (MUCF 2021: 179). Unga kanske därmed är engagerade, men att detta möjligen ter sig i icke-traditionella former (Sveningsson 2016: 2). För att öka förståelsen kring detta, uppmanar Amnå och Helander (2022: 7) till fler studier om ungas egna föreställningar av deltagande. Därav ämnar denna studie att synliggöra ungas uppfattningar och känslor kring engagemang, med fokus på även digitala former.

85 procent av svenskarna använder sedermera sociala medier varje dag, däribland 90- och 00-talister använder sociala medier mest (Internetstiftelsen 2023: 240). Utbildning och ålder tycks emellertid avgöra användning och attityd gentemot internet i större utsträckning än kön (Internetstiftelsen 2023: 240). Unga samt högutbildade är nämligen mer positiva till att lära sig nya saker på internet än äldre och lågutbildade (Bergström 2020: 41). Medel- och högutbildade är vidare mer benägna att använda sig av och engagera sig politiskt på sociala medier, i kontrast till lågutbildade (se Gustafsson & Höglund 2011). Positiva inställningar till, samt engagemang på internet, tycks således förekomma i större utsträckning bland högutbildade och unga i kontrast till lågutbildade och äldre.

1.1.3 Paradoxen

Sedan år 2000 råder en stadig ökning av högutbildade, samtidigt som antalet lågutbildade sjunker i Sverige (SCB 2022). År 2021 har 45 procent av befolkningen läst vidare efter gymnasiet, därtill 30 procent av befolkningen har läst vidare efter gymnasiet i tre år eller mer och definieras som högutbildade (SCB 2022). Amnå och Helander (2022: 40) menar sedermera att högutbildade unga tenderar att vara mer politiskt intresserade, vilket i sig anses bidra till ökad politisk delaktighet. Detta resonemang implicerar att öknings i utbildningsnivåer även ökar politiskt deltagande, vilket likväl inte tycks vara fallet.

Unga förväntas rösta i mindre utsträckning än äldre, men individer som är på väg att bli högutbildade eller är högutbildade, förväntas rösta i större utsträckning än lågutbildade (Niemi & Hanmer 2010: 319). Med bredare förståelse av deltagande i åtanke, ska denna paradox undersökas. Dagens unga är engagerade i mindre utsträckning, men hur förhåller sig detta samband i relation till individer som är på väg att bli eller är högutbildade, som i sin tur förväntas hysa politiskt intresse och även delta i större utsträckning? Niemi och Hamner (2010) visar därutöver på att studiefält påverkar nivåer av politiskt deltagande. Vidare är unga i den äldre åldersgruppen (20- 25 år) mer intresserade av samhällsfrågor än den yngre åldersgruppen (16-19 år) (MUCF 2021: 63). Därav centraliserar undersökningen dessutom högutbildade unga i den äldre åldersgruppen, åtskilt mellan två studiefält.

1.2 Syfte och avgränsningar

Denna studie avser att undersöka uppfattningar och känslor kring politiskt engagemang bland unga som är på väg att bli eller är högutbildade, i den äldre åldersgruppen (20-25 år), vilket åstadkoms med en intervjuundersökning. Gruppen sägs ha mer politiskt intresse och fler förutsättningar för politiskt engagemang i relation till lågutbildade, samtidigt som unga engagerar sig mindre i kontrast till äldre. Syftet är delvis att undersöka denna paradox.

Två studiefält bestående av humanistiska och statsvetenskapliga universitetsstudenter (HUM/STATS-gruppen) respektive universitetsstudenter som studerar matematik, naturvetenskap och ingenjörsprogram (LTH-gruppen), differentieras även i studien. Denna uppdelning syftar till att möjliggöra jämförelser av uppfattningar kring engagemang. Med anledning av att aktualisera modernt deltagande, centraliseras även digitala politiska aktiviteter i studien, därtill en bred konceptualisering ämnar att fånga in detta. En bred konceptualisering synliggör sedermera huruvida engagemang uppfattas i en snäv eller bred bemärkelse bland urvalet, samt ämnar att bidra med diskussion kring hur engagemang fortsatt kan studeras.

Utgångspunkten för undersökningen är studenter på Lunds universitet, därtill denna geografiska avgränsning görs av metodologiska skäl som diskuteras i metodavsnittet. Emellertid fokuserar studien på åldersgruppen 20-25 åringar, taget från MUCF:s (2021) definition av äldre unga. Avgränsningen vid ålder anses lämplig med hänsyn till att undersöka unga som är på väg att bli eller är högutbildade. Avgränsningen anses även fördelaktig med tanke på att utforska uppfattningar av engagemangsformer som förutsätter att deltagarna är minst 18 år, med hänsyn till bland annat valdeltagande. Studien exkluderar sedermera lågutbildade och använder

SCB:s (2022) definition av högutbildade i studien, med anledning av att undersöka paradoxen mellan ökning av utbildningsnivåer och minskning av politiskt engagemang. Gällande empiriska avgränsningar ämnar inte studien att söka svar på hur förekomsten av engagemang ter sig i verkligheten. Inte heller undersöks användningsfrekvens av sociala medier eller vilka digitala plattformar som används. Det bör således betonas att studien istället kretsar kring uppfattningar och känslor av dessa fenomen.

1.3 Frågeställning

I linje med syftet formuleras följande frågeställning: *Vilka uppfattningar och känslor har högutbildade unga kring politiskt engagemang, med fokus på även digitala engagemangsformer, samt råder det skillnader kring detta bland studenter i olika studiefält?*

2 Tidigare forskning

2.1 Att mäta deltagande

Politiskt deltagande kan sägas vara ett paraplybegrepp som rymmer flera handlingar (Huntington & Nelson 1976: 14). Till en början var dock begreppet ofta begränsat till val- och kampanjdeltagande (se Riker & Ordeshook 1968; Deth 2001). Begreppet av Verba och Nie (1972) innefattar därtill en påverkan på utfall inom den politiska sfären (Teorell m.fl. 2013: 335). Begreppet har fortsatt breddats, däribland “medborgerligt engagemang” inkluderar icke-politiska aktiviteter (se Putnam 2001; Norris 2002; Flanagan 2013). Val av definition får sedermera effekt i vilka som förstås som deltagande (Sveningsson 2016: 5-6). En förklaring till den splittrade synen på ungas engagemang kan således spåras till vilka former som studeras, därtill en generös begreppsapparat kan implicera att unga är engagerade (Abdelzadeh & Lundberg 2022: 16).

För att studera ungas engagemang utvecklas begrepp som inkluderar alternativa former (se Zukin m.fl. 2006). Samtidigt utgår ett stort antal studier från definitioner som etablerades för flera årtionden sedan (Amnå & Helander 2022: 16). Norris (2009: 638) poängterar att nya definitioner behövs för att inte bortse från moderna politiska handlingar. Därtill uppmanar Amnå och Helander (2022: 7) en utveckling av metodologiska och teoretiska angreppssätt som kastar ljus på komplext engagemang, såsom politiska aktiviteter online. En majoritet av studier på området är därutöver kvantitativa, därtill enkätstudier ofta fokuserar på en begränsad uppsättning politiska handlingar och med en smal konceptualisering, riskerar en missvisande föreställning av ungas engagemang att uppstå (Amnå & Helander 2022: 20). Behovet av kvalitativa undersökningar med breda konceptualiseringar tycks således framträda.

2.2 Förutsättningar för deltagande

Studier som förklarar deltagande använder sig ofta av “standard socioeconomic status model”, SES-modellen, utvecklad framförallt av Verba och Nie år 1972 (Leighley, 1995: 181). Modellen implicerar att deltagande beror på individens resurser,

bestående av tid, pengar och förmågor, i kombination med civilt orienterade attityder gentemot det politiska systemet (Leighley, 1995: 181). Gällande utbildning som centraliseras i denna undersökning, framkommer en tydlig bild med SES-modellen. Individer med höga nivåer av utbildning utgör större sannolikhet att delta i politik än individer med låg utbildningsnivå och detta sträcker sig över olika typer av deltagande (Leighley, 1995: 181).

Kritik råder dock gentemot dessa slutsatser. I sin avhandling belyser Mikael Persson (2013: 13) att det råder en korrelation snarare än en kausal relation mellan utbildning och politiskt deltagande. Kam och Palmer (2008: 626) anmärker likaså att faktorer som motiverar individer att fullfölja högre utbildning, även bidrar till att individer deltar i politik. Studiefältens korrelation med politiskt deltagande, utforskas vidare i avsnitt 3.2.

Politisk psykologi är även ett växande forskningsfält, däribland känslors påverkan på politiska handlingar och attityder utforskas (se Brader & Marcus 2013; Houghton 2009; Lambert m.fl. 2019). Känslor kan förklara politiskt beteende på så sätt att dessa bland annat påverkar politisk aktivism (se Goodwin m.fl. 2001; Gould 2009, 2011; Klandermans & van Stekelenburg 2013). Därtill finns studier på hur personlighetsdrag respektive socialt inflytande påverkar politiskt deltagande och enligt Renström & Bäck (2022) bör mer integrerade modeller användas i större grad för att fånga in samtliga psykologiska faktorer. I denna studie centraliseras enbart känslor, vilket vidareutvecklas i avsnitt 3.3.

2.3 Digitaliseringens påverkan

Digitaliseringens effekter på demokratin är inte ett nytt uppkommet forskningsfält, men under det senaste decenniet uppdagas två motstridande läger inom forskningen (Persily & Tucker 2020: 1). En mer kritisk ställning till digitaliseringens utveckling och dess demokratiska egenskaper, uppmärksammar fenomen såsom 'echo chambers', 'fake news', 'hate speech' och propaganda (Persily & Tucker 2020: 1). Exempelvis finns studier som antyder att digitala fenomen leder till polarisering (se Sunstein 2018; Pariser 2011). I *Bowling Alone* tycks Robert Putnam (2001) även inta en kritisk ställning, där teknologi och digitalisering, framförallt TV:ns popularitet, utpekas vara en avgörande förklaringsfaktor till nedgången av deltagande i USA. Den andra ställningen antyder istället att omfattningen av de påstådda teknikrelaterade problemen är överdrivna i förhållande till demokratisk utveckling (Persily & Tucker 2020: 2). Vissa studier synliggör nämligen att politiska aktiviteter som sker i verkligheten, även kan ske online (se George & Leidner 2019; Klandermans & van Stekelenburg 2013).

Inom forskning kring digitaliseringens påverkan på deltagande, centraliseras huruvida sociala medier öppnar upp nya sätt för alla unga att delta politiskt, alternativt att en privilegierad grupp utnyttjar internet i politiska syften (se Vromen m.fl. 2016). Denna fundering uttrycks i en dikotomi genom mobiliseringshypotesen respektive normaliseringshypotesen (se Fjellman m.fl. 2018: 297, Bäck m.fl. 2015; Jensen & Anduiza 2012). Det är däremot oklart vilken av dessa hypoteser som stämmer (se Bäck m.fl. 2015). Därför undersöker denna studie huruvida internet uppfattas påverka politiskt deltagande.

3 Teoretiskt ramverk

Teoretiska konstruktioner utgör klassificeringen som tillkommer i analysen (Esaiasson m.fl. 2017: 155). Teorierna konstituerar därav analytiska teman som vägleder tolkningsarbetet i sökandet efter uppfattningar och känslor kring engagemang.

3.1 En typologi av deltagande

Med syfte att använda en bred konceptualisering av begreppet politiskt deltagande, lämpar sig Ekman och Amnås (2022) typologi väl, som även andra forskare använt sig av med liknande anledning (se Svenningsson 2016). Typologin används för att särskilja former av engagemang samt för att diversifiera uppfattningarna av dessa. Tanken är även att respondenterna själva ska avgöra vad som ingår i begreppet, därtill en bred definition kan argumenteras förutsättas för att uppnå detta. Typologin används således för att kategorisera hur respondenterna ser på eget, andra ungas, samt framtida engagemang.

Nämnvärt är kritiken riktad gentemot att ha en alltför bred konceptualisering av politiskt engagemang, som riskerar att sträcka sig över flera sakfrågor (se Berger 2009). I slutändan menar Ekman & Amnå (2022: 391) att förståelsen för nedgående nivåer av politiskt deltagande i moderna demokratier, inbegriper förståelse av även civilt engagemang. Detta argument förs även denna studie, som syftar till att undersöka uppfattningar kring engagemang i en bred bemärkelse.

Inledningsvis särskiljs politiskt och civilt deltagande i typologin. Politiskt deltagande karaktäriseras av manifesta politiska aktiviteter, därtill formellt politiskt deltagande reserveras för aktiviteter som utgör inflytande inom den politiska sfären, på regeringsbeslut och politiska utfall (Ekman & Amnå 2022: 384). Detta kan te sig i valdeltagande, att individer kandiderar själva eller har medlemskap i organisationer med politisk agenda (Ekman & Amnå 2022: 384). Fler handlingar kopplat till formellt politiskt deltagande sammanfattas i Tabell 1 nedan. Informellt politiskt deltagande hänvisar till politisk aktivitet som inte relateras till formella politiska institutionella ramverk eller till konventionella politiska aktörer (Ekman & Amnå 2022: 384). Här ingår dock handlingar som även utgör inflytande på den politiska agendan, men som ter sig i utomparlamentariska former såsom demonstrationer,

protester, strejker eller liknande kollektiva manifestationer (Ekman & Amnå 2022: 384). Vidare åtskiljs våldsamma och icke-våldsamma aktiviteter inom informella politiska former, vilket även sammanfattas i Tabell 1.

Civilt deltagande innefattar i sin tur en distinktion mellan social involvering och samhällligt engagemang (Ekman & Amnå 2022: 386). Samhällsengagemang syftar till handlingar som utgör inflytande i samhället som är av relevans för andra, utanför ens familj och krets av nära vänner, men även utanför den formella politiska sfären (Ekman & Amnå 2022: 386). Social involvering innebär istället en medvetenhet inför att vara en samhällsmedlem och innebär ett intresse inför sociala och politiska sakfrågor (Ekman & Amnå 2022: 386). Handlingar och attityder inom civilt deltagande sammanfattas även i Tabell 1.

Civilt deltagande	Politiskt deltagande
Latent politiskt deltagande	Manifest politiskt handlande

Social involvering (uppmärksamhet)	Samhällsengagemang (handling)	Formellt politiskt deltagande	Informellt politiskt deltagande: Icke våldsformer	Informellt politiskt deltagande: Våldsanvändning
Intressera sig för politik	Donera till välgörenhet	Rösta i val och folkomröstning	Demonstrera	Våldsamma marscher eller gatuprotester
Betrakta politik och samhällsfrågor som intressanta	Diskutera samhällsfrågor online eller offline	Kandidera till politiska uppdrag	Protestera	Djurbefrielseaktioner
Livsstilsrelaterad involvering: gruppidentitet, musik, kläder, mat etc.	Aktivt söka information om politik och samhälle (i tidningar, TV eller på nätet)	Medlemskap i partier, fack och organisationer	Strejka	

	Återbruk	Kontakta och donera till partier	Delta i manifestationer	
	Frivilligt socialt arbete som stöd i kvinnohjärbärge och hjälpa hemlösa		Politisk konsumtion	
	Ideellt och trosbaserat lokalt arbete		Civil olydnad	
	Arbete inom andra lokala/gemenska -psbaserade organisationer			

Tabell 1. Civilt och politiskt deltagande: Kategorier och underkategorier. Källa: Ekman & Amnå 2022.

3.2 Studiefält och deltagande

Flera studier belyser inflytandet av olika utbildningar på politiskt deltagande, där det bland annat har uppdragats en positiv korrelation mellan samhällsvetenskapliga kurser och politiskt deltagande (Persson 2013: 24-25). Niemi och Hanmer (2010) synliggör detta bland collegestudenter i USA. De som studerar matematik, naturvetenskap och ingenjörsprogram deltog i valdeltagande i mindre utsträckning än de som studerar andra ämnen såsom samhällsvetenskapliga eller humanistiska ämnen (Niemi & Hanmer 2010: 319). Denna uppdelning av studiefält vidtas sedermera i denna studie. Hooghe m.fl. (u.å.: 40) menar sedermera att erfarenheter före utbildning formar både en persons partisyn och val av utbildningsområde, men att studera och ta examen inom ett visst område tenderar att förstärka dessa sympatier. Detta kan indikera att studiefält påverkar politiskt beteende på olika sätt. Studien undersöker således om det råder ytterligare skillnader mellan studiefält, något som kommer genomsyra hela undersökningen. Värt att betona gäller att skillnaderna som undersöks gäller uppfattningar och känslor kring politiskt engagemang, snarare än hur engagemang

skiljer sig mellan studiefälten i verkligheten.

3.3 Politisk psykologi

Negativa känslor som drivkraft till politiskt deltagande är centraliserade inom studier på känslors påverkan på deltagande, därtill ilska, rädsla och ångest framförallt utforskas (Renström & Bäck 2022: 158). Ilska länkas till målsträvan och bemötande, vilket motiverar handling och förminskar kognitiv bearbetning (Renström & Bäck 2022: 158). Ilska leder bevisligen till konfrontation och bemötande (Harmon-Jones m.fl. 2014). Ilska utgör även en stark motivering för individer att delta i kollektiva handlingar, såsom demonstrationer och valdeltagande (se Klandermans & van Stekelenburg 2013). Ilska har dessutom en mobiliserande funktion som eliciteras av upplevda orättvisor (Renström & Bäck 2022: 158). Således sammanfattar Renström & Bäck (2022) utifrån studier på området, att ilska driver engagemang, vilket skiljer sig från andra negativa känslor. Rädsla motiverar snarare flyktbeteende och gör att reaktioner snabbt dalar ut (Renström & Bäck 2022: 159). Ångest motiverar inte samma flyktbeteende men leder till en blandning av inställningar och undvikande reaktioner (se Perkins m.fl. 2012).

Denna teoretiska föreställning vägleder undersökningen i syfte att spåra vilka känslor respondenterna upplever kring engagemang, bland annat för att synliggöra vilka känslor upplevs driva politiskt engagemang. Avgränsningen gentemot andra politiska psykologiska aspekter bör dock uppmärksammas och görs i slutändan med anledning av studiens fokus på känslor.

3.4 Normaliserings- och mobiliseringshypotesen

Mobiliseringshypotesen antyder att sociala medier har sänkt tröskeln för politiskt deltagande (Fjellman m.fl. 2018: 297). SES-modellen för politiskt deltagande innebär att individer som inte väljer att engagera sig gör så för att de inte kan, inte vill och inte är tillfrågade (se Verba m.fl. 1995). Sociala medier, enligt denna hypotes, underlättar dessa villkor, eftersom organisering och informations spridning möjliggörs, därtill vem som helst har möjlighet att sprida ett budskap (Fjellman m.fl. 2018: 297). Detta resulterar i ett bredare engagemang, där personer som är mindre intresserade av politik kan delta eftersom fler personer mobiliseras (Fjellman m.fl. 2018: 298).

Normaliseringshypotesen innebär istället ett antagande om att rådande samhällsstrukturer reproduceras via sociala medier, därtill deltagandet inte anses bli

bredare (Fjellman m.fl. 2018: 298). Här argumenteras istället att personer som redan har tillgång till en plattform har lättare att nå ut och få spridning, att kunskaper och färdigheter förutsätts för att kunna formulera sig trovärdigt, samt att ett starkt nätverk krävs för att få genomslag med sitt budskap (Fjellman m.fl. 2018: 298). Med hänsyn till sociala nätverk som högutbildade och politiskt intresserade ingår i, ökar engagemang, inflytandet och det sociala trycket på att delta, därtill lågutbildade och politiskt ointresserade präglas av att socialt tryck mot att delta (Bäck m.fl. 2015: 18). Genom att nysta kring uppfattningar av politiskt innehåll på sociala medier, samt undersöka vilka som uppfattas vara aktiva på sociala medier, testas hypoteserna i denna undersökning. Båda hypoteserna implicerar sedermera att högutbildade unga engagerar sig via sociala medier.

3.5 Teoretiska förväntningar

Förväntningen är att respondenterna har en bred förståelse av politiskt engagemang därtill både civilt och politiskt deltagande förväntas värdesättas. Detta utgör i sin tur en förmodan gällande att respondenterna ser sig själva samt andra unga som engagerade, därtill respondenterna tros ha en positiv inställning till engagemang i framtiden. Detta förväntas med bakgrund av att denna grupp är mer benägna att engagera sig samt hyser politiskt intresse, därutöver med hänsyn till att unga tycks engagera sig i alternativa former. Eftersom humanistiska och statsvetenskapliga studenter (HUM/STATS-gruppen) tenderar att vara mer politiskt deltagande, förväntas denna grupp eventuellt ha en bredare uppfattning av engagemang än respondenterna som studerar matematik, ingenjörsprogram och naturvetenskapliga ämnen (LTH-gruppen). Detta väntas även göra HUM/STATS-gruppen mer benägen att se andra unga samt sig själva som engagerade, samt ha en positiv inställning till framtida engagemang, i större utsträckning.

Respondenterna väntas sedermera hysa känslor av ilska i samtal om engagemang och politiska sakfrågor, i och med urvalets benägenhet att engagera sig. Att HUM/STATS-gruppen upplever detta i större utsträckning är även en förväntning, med anledning av att denna grupp tenderar att vara mer engagerad. Urvalet tenderar även att ha en positiv inställning till samt delta på sociala medier. Detta riskerar att inte klargöra huruvida normaliserings- eller mobiliseringshypotesen stämmer. Däremot kan potentiella skillnader uppdagas mellan studiefält i och med att HUM/STATS-gruppen tenderar att vara engagerade i större utsträckning. Således är förväntningen att HUM/STATS-respondenterna är mer engagerade på sociala medier, vilket i så fall stödjer normaliseringshypotesen.

4 Metod & Material

4.1 Metodologiskt tillvägagångssätt

En samtalsintervjuundersökning lämpar sig väl inom ramen för studiens syfte, eftersom metoden avser att kartlägga människors uppfattningar (Esaiasson m.fl 2017: 237). Individuella intervjuer är sedermera en fördelaktig datainsamling för att åstadkomma en fördjupad undersökning av åsikter samt möjliggör för intervjuaren att adressera eventuella oklarheter (Halperin & Heath 2020: 286). Dessa motiveringar grundar valet att utföra personliga individuella samtalsintervjuer. Vidare bedöms semi-strukturerade intervjuer vara användbart, med hänsyn till att anordna ett mindre antal intervjuer som i sin tur ger mer insikt i subjektets erfarenheter (Halperin & Heath: 289). Metoden går ut på att kombinera strukturerade frågor som framkallar fakta med ostrukturerade frågor som nystar djupare i individers upplevelser (Halperin & Heath 2020: 289). Frågor, samt komplementerande frågor som utforskar aspekter av responserna, förbereds på förhand av intervjuaren (Halperin & Heath 2020: 289). Nämnvärt är att en provintervju har utförts, vilket kan tyckas vara fördelaktigt med hänsyn till bland annat att testa teman och frågor (Esaiasson m.fl. 2017: 302).

4.2 Urval

Tolv högutbildade unga i den äldre åldersgruppen (20-25-åringar) medverkar i studien. Det kan sedermera räcka med att intervju tio personer för att göra intressanta analyser (Esaiasson m.fl 2017: 268). Att studera högutbildade snarare än lågutbildade, argumenteras vara ett strategiskt urval i linje med att undersöka kritiska fall under gynnsamma omständigheter. Detta innebär att utifall de teoretiska föreställningarna inte får stöd här, får de sannolikt inte stöd någon annanstans heller (Esaiasson m.fl. 2017: 161-162). Eftersom högutbildade tenderar att vara mer politiskt intresserade råder uppfattningen att detta urval ställer frågan på sin spets. Detta gäller emellertid bland annat synen på engagemang som brett och att ha en positiv syn kring digitalt engagemang. Om unga högutbildade inte uppfattar detta, anser förmodligen inte lågutbildade unga heller detta. Denna föreställning stämmer även överens i förhållande till de medverkande i studien, med hänsyn till att de som

väljer att delta förmodligen hyser intresse för ämnet och har ett politiskt intresse, oavsett studiefält.

Det är även önskvärt att deltagarna skiljer sig åt gällande studiefält samt kön i denna studie, i enlighet med principen om maximal variation vid ett strategiskt urval (Esaiasson m.fl 2017: 270). Anledningen till att urskilja två urvalsgrupper i relation till studiefält är baserat på empiriska argument. Det råder likväl även ett metodologiskt argument, nämligen att jämförelsen kan minimera problem med nivåskattning vid analyser (Esaiasson m.fl. 2017: 151). Sex respondenter bestående av tre män och tre kvinnor, studerar ämnen såsom matematik, ingenjörsprogram och naturvetenskapliga ämnen på Lunds Tekniska Högskola. Resterande sex respondenter studerar humanistiska och statsvetenskapliga ämnen, därtill fyra är kvinnor och två är män. Respondenterna kommer här efter att benämnas med förkortningen LTH respektive HUM/STATS och en siffra inom parentestecken (LTH (x); HUM/STATS (x)).

Gällande valet av intervjupersoner finns tre tumregler som vidtas i studien, nämligen att de ska vara främlingar, ett litet antal, samt sådana som inte är subjektiva experter (Esaiasson m.fl 2017: 268). Med dessa riktlinjer i åtanke har information om studien publicerats i Facebook-grupper som är riktade till olika studiefält. Ett ytterligare tillvägagångssätt var genom att fråga individer som befann sig på universitetsområden i Lund att medverka. Att avgränsa studien till Lund görs sedermera med anledning av att intervjuundersökningen blir mindre genomförbar om populationen som undersöks är geografiskt utspridd (Halperin & Heath 2020: 287).

4.3 Metodologiska reflektioner

Studien hade kunnat utföras kvantitativt för att öka möjligheter för generaliserbarhet, såsom i form av en enkätstudie. Enkätstudier producerar nämligen standardiserad data som möjliggör generaliseringar om en given population (Halperin & Heath 2020: 285). En intervjuundersökning är däremot svår att generalisera, bland annat för att resultaten inte kan kvantifieras eller omprövas (Halperin & Heath 2020: 289). Samtidigt väljs metoden på grund av bristen på kvalitativa studier på området, samt med hänsyn till intervjuundersökningens förmåga att uppnå kunskap om individers uppfattningar. Möjligheten till generaliserbarhet är dock onekligen begränsad, vilket även gäller i förhållande till frågornas konstruktion. Semi-strukturerade intervjuer är nämligen anpassningsbara, därtill respektive intervju riskerar att bli unikt utformad. Semi-strukturerade intervjuer är således svagare med hänsyn till reliabilitet och generaliserbarhet men utgör däremot mer valid data i och med att mer insikter i subjektets upplevelser utges (Halperin & Heath 2020: 289). Gällande

generaliserbarhet gör denna studie således inte anspråk på att ha kartlagt samtliga existerande förhållningssätt, utan anmärker snarare på att de kategorier som hittats faktiskt existerar (Esaiasson m.fl 2017: 167).

Fokusgrupper hade kunnat vara ett alternativ i denna studie, men bedömdes kunna hindra respondenterna för att medge deras självständiga opartiska uppfattningar. Individuella intervjuer medför däremot likaså risker med partiskhet hos både intervjuaren och respondenten (Halperin & Heath 2020: 287). I syfte att förhindra denna partiskhet, har jag som intervjuare ämnat använda kroppsspråk som signalerar intresse, snarare än att låta min egen bedömning sippra igenom (Halperin & Heath 2020: 293). Gällande skicklighet hos mig som intervjuare har följande rekommendationer efterföljts. Tekniskt språkbruk har undvikits för att respondenterna ska kunna tolka frågan rätt och även beaktning har vidtagits gällande att pressa fram svar som riskerar att formulera fiktiva attityder (Teorell & Svensson 2007: 90). I försök att undvika respondentens partiskhet är deltagarna anonyma i studien, vilket även är i linje med intervjuundersökningens etiska överväganden.

Etiska överväganden är vidare av vikt att uppmärksamma. En grundhållning är att deltagarna ska behandlas med konfidentialitet och vara anonyma, därtill deltagarna bör ha givit sitt informerade samtycke (Teorell & Svensson 2007: 20). Vidare ska uppgifter insamlade om individerna bara användas för forskningsändamål och deltagarna bör informeras om studiens syfte (Teorell & Svensson 2007: 21). Dessa riktlinjer fullföljdes bland annat genom att deltagarna fick en blankett med information om studien innan intervjun påbörjades, som även innehöll mina kontaktuppgifter (se Bilaga 1). De fick även intyga medverkan i studien genom en underskrift (Se Bilaga 2). En ytterligare ståndpunkt vid etiska överväganden vid intervjustudier gäller att överväga i vilken mån undersökningen förbättrar forskningsområdet (Kvale & Brinkmann 2014: 99). Återigen betonas således bristen på kvalitativa studier på området, vilket utgör den övervägande motiveringen för valet av metodologiskt tillvägagångssätt.

Avslutningsvis är denna studie snäv med hänsyn till att undersöka uppfattningar och känslor, som i sin tur undersöks bland ett litet antal och bland ett specifikt urval av individer. Detta i kombination med det anpassningsbara metodologiska tillvägagångssättet, minskar förutsättningarna för någon annan forskare att nå samma resultat, även om denne står inför samma material och verktyg.

4.4 Frågeformulär

Engagemang operationaliseras med hjälp av typologin av Ekman och Amnå (2022) och uppfattningar och känslor av detta fångas in genom intervjufrågorna, därtill

frågorna indelas under teoretiska teman. Gällande frågeformulärets struktur, krävs en introduktion för att förklara studiens syfte, en beskrivning av intervjuprocessen samt vad intervjun ska användas till, därtill frågor om konfidentialitet och samtycke på inspelning även nämns (Halperin & Heath 2020: 293). Uppvärmningsfrågor ska få den intervjuade att slappna av, där det även understryks att det inte finns några rätt eller fel svar (Halperin & Heath 2020: 293). Den huvudsakliga delen av intervjun består av frågor relaterat till ämnet för undersökningen, som i sin tur består av introducerande, direkta och utforskande frågor som inkluderar uppföljningsfrågor (Halperin & Heath 2020: 293). Nedvarvning implicerar att mer generella ställs, därtill avslutningsfrågorna uppmärksammar om respondenten vill tillägga något (Halperin & Heath 2020: 294). Frågeformuläret upprättades enligt dessa principer (se Bilaga 3). Respondenterna ombads även fylla i ett formulär med inledande frågor om ålder, studiefält, antal studerade terminer på universitet, samt könstillhörighet (se Bilaga 4).

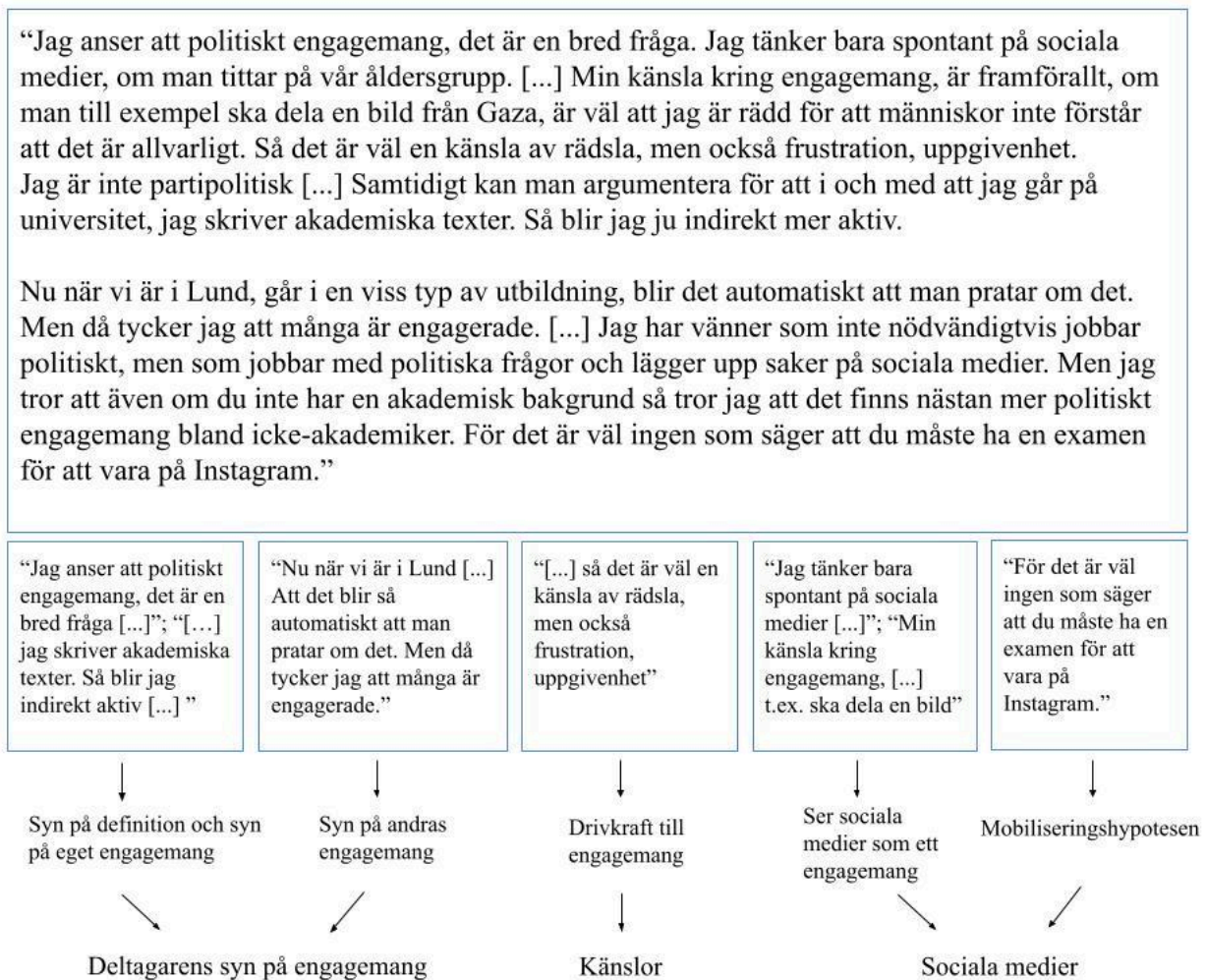
4.5 Analysteknik

Analyser av transkriberat intervjumaterial implicerar tre steg: datareducering, kodning och slutsatsdragning (Halperin & Heath 2020: 304). Vid datareducering noteras irrelevanta delar därtill kodning innebär att intervjumaterialet bryts ned och indelas i kategorier (Halperin & Heath 2020: 304-305). För att möjliggöra dessa steg, tycks en innehållsanalys vara lämplig. Analystekniken används nämligen för att systematiskt bryta ner och kategorisera textinnehåll samt kan finna mönster i ett större transkriberat intervjumaterial (Boréus & Kohl 2018: 50-52). Utifrån förutbestämda teman låter forskaren sedan kategorier växa fram ur arbetet med kodning (Boréus & Kohl 2018: 50). Analysinstrumentet i form av ett kodschema upprättas för att tydliggöra vad som ska noteras i materialet (Boréus & Kohl 2018: 58). Analysen bör sedan koppla samman koderna med varandra för att sätta fokus på innehållets betydelse (Halperin & Heath 2020: 306).

Kodschemat är uppdelat enligt tre teoretiska teman, som även intervjufrågorna indelas enligt. "Syn på engagemang" relateras till Ekman och Amnås (2022) typologi, för att synliggöra uppfattningar av fenomenet. Detta i sin tur spåras i responser kring uppfattningar av eget, andras, samt framtida, engagemang. Temat "Känslor" syftar till att spåra känslor kring politiskt deltagande, vilket länkas till politisk psykologi. Slutligen finns temat "Sociala medier", som behandlar huruvida engagemang på sociala medier uppfattas som en form av engagemang. Temat behandlar även vilka respondenterna anser deltar på sociala medier vilket anknyts till normaliserings- respektive mobiliseringshypotesen. I övrigt präglas analysarbetet av

att synliggöra skillnader mellan studiefält, länkat till teorin om studiefält och deltagande.

Vidare uppnås validitet och reliabilitet delvis genom redovisning av hur materialet har analyserats i studien (Halperin & Heath 2020: 355). Av denna anledning presenteras exempel på kodning en transkriberad intervju (se Figur 1). Denna redogörelse är även i linje med det vetenskapliga kravet på intersubjektivitet, som kräver redovisning av tillvägagångssätt, vägval och materialbeskrivning (Teorell & Svensson 2007: 54). Samtidigt bör det betonas att analysen präglas av ett gediget tolkningsarbete som inte är en neutral återgivning. I syfte att öka transparens kring tolkningen, presenteras ett flertal citat från det transkriberade intervjuerna i analysavsnittet.

Figur 1. Exempel på kodning av utdrag från intervjumaterialet.

5 Analys & Resultat

5.1 Syn på politiskt engagemang

5.1.1 Definition

Resultaten synliggör att majoriteten av respondenterna har en bred förståelse av politiskt engagemang, som sträcker sig till handlingar inom både civilt och politiskt deltagande i typologin av Ekman och Amnå (2022). HUM/STATS-respondent (1) exemplifierar den återkommande synen: “Jag anser att politiskt engagemang måste inte nödvändigtvis vara att man är med i en organisation eller ett ungdomsparti. Man kan engagera sig i bemärkelsen att man skapar sig en politisk uppfattning, till den grad att man vågar ta ställning i politiska frågor.”. En LTH-respondent (4) uttrycker likaså en uppfattning av engagemang som innefattar politiskt såväl som civilt deltagande: “Jag tänker att det kan vara alltifrån att man är engagerad i ett parti, till att man vågar säga ifrån och säga vad man tycker.”. Två HUM/STATS-respondenter och en LTH-respondent har emellertid en snävare syn på engagemang, som utesluter civilt deltagande i större grad. LTH-respondent (6) exemplifierar denna kontrasterande syn: “Jag klassar inte politiskt engagemang som att bara sitta och diskutera saker med sina vänner.”.

Därutöver ifrågasätts effekterna av civilt deltagande bland respondenter med både snäv och bred förståelse av engagemang. LTH-respondent (2) har en bred syn på engagemang, men diskuterar likväl effekterna av samhällsengagemang, såsom att diskutera politik online:

Politiskt engagemang? Det första jag tänker på är väl typ, om man är med i något ungdomsparti. Och det kan väl vara, kanske om man skänker pengar till någon typ av organisation. Om man deltar i olika protester. Eller ett seminarium som rör politiska frågor. Jag tänker också sociala medier. Sen kan man ju diskutera effekten, vad det faktiskt ger att publicera och vara politisk på sociala medier. Det lägger jag ingen värdering i men det är ändå politiskt engagemang.

Det kan tolkas som att flera respondenter värdesätter vissa former av politiskt deltagande högre än civilt deltagande, med bakgrund av att politiskt deltagande

uppfattas utgöra mer påverkan. HUM/STATS-respondent (4) bevisar detta i sin beskrivning av samhällsengagemang i form av att diskutera samhällsfrågor: “Det leder ju nästan ingenstans i det långa loppet [...] typ att det kan kännas som en form av engagemang fast det inte är det.”. LTH-respondent (3) menar sedermera att formellt politiskt deltagande inbegriper en utökning av engagemang: “Jag tror att så länge man pratar om det [politik, min anm.] så är man engagerad och involverad på något sätt. Sen tror jag att vara med i ett parti och delta, då tar man det nog ytterligare ett steg.”. HUM/STATS-respondent (1) uppfattar även att latent deltagande inte alltid innebär ett manifest politiskt handlande: “Det är viktigare att ha en åsikt än att faktiskt kunna, alltså arbeta praktiskt för att genomdriva den åsikten. Så det upplever jag att man träffar mycket folk som är medvetna på något sätt och kan prata om det, men att det inte går så mycket längre.”

Således uppfattas politiskt engagemang som brett bland en majoritet av respondenterna. Däremot kan det tolkas som att politiskt deltagande uppfattas mer effektivt, alternativt som en mer värdesatt form av deltagande. Det råder ingen avsevärd skillnad mellan studiefälten gällande detta.

5.1.2 Syn på eget engagemang

Samtliga respondenter har ett intresse för politik och samhällsfrågor vilket framförallt benämns ta sig i uttryck genom social involvering och samhällsengagemang, men även i former av politiskt deltagande. HUM/STATS-respondent (5) menar att sitt politiska intresse tar sig i uttryck genom “allt från diskussioner som man har med sina kompisar, till att delta i olika typer av engagemang.”. Många respondenter avstår dock från att beskriva sig själva som politiskt engagerade, trots att majoriteten har en bred syn på engagemang, samt har erfarenhet av deltagande inom ramen för Ekman och Amnås (2022) typologi. Till exempel känner LTH-respondent (3) detta: “Jag är intresserad. Sen huruvida jag är involverad och engagerad är svårt att svara på.”. Emellertid kan denna respondent klassas som civilt deltagande genom erfarenheter såsom att prata politik med andra. Respondenten har även erfarenhet av att demonstrera och skriva på namninsamlingar, som ingår i former av politiskt deltagande. HUM/STATS-respondent (4) är samhällsengagerad genom frivilligarbete på en organisation, men avstår från att identifiera sig som politiskt engagerad. Respondenten känner snarare “att jag bara gör mitt samhälleliga intresse.”.

Vissa respondenter avstår sedermera från vissa former av engagemang i och med en föreställning om bristande effekter i den politiska sfären. Detta gäller framförallt att publicera politiskt innehåll på sociala medier, därtill HUM/STATS-respondent (4) beskriver att: “Jag har inte så super mycket följare [...] så det känns inte som att jag gör någonting.”. Även politiskt deltagande i icke våldsformer såsom att demonstrera,

ifrågasätts med hänsyn till bristen på känslan av påverkan, vilket bland annat LTH-respondent (6) nämner:

Jag tror det handlar om att man måste känna att det är lönt, att man inte står och skriker i en vägg. Det är väl därför i slutändan jag inte är engagerad, jag tänker att det inte kommer att göra någon skillnad. Det är väl det som krävs, men så - hade de globala utsläppen minskat om jag står ute och ropar på gatan, går ut och skriker på torg? Det kanske det hade, men vad fan vet jag? Om alla gör det? Jag tror i alla fall det krävs en uppfattning om att det jag gör, gör skillnad.

Nämnvärt är att majoriteten av respondenterna uttrycker sig tämligen kritiskt gentemot partipolitiskt engagemang. En LTH-respondent (5) har funderat på att engagera sig partipolitiskt men inte gjort detta för att “[...] man inte står för allt de står för.”. HUM/STATS-respondent (5) menar att: “Det känns som att partipolitik idag är väldigt polariserat och polariserande. Det är ett tufft diskussionsklimat och ibland kan jag känna att det är för snävt att engagera sig partipolitiskt.”. HUM/STATS-respondent (2) menar gällande partipolitiken att “alltså vi pratar inte riktigt politik på det sättet längre. [...] man ogillar ganska mycket partipolitiskt, men kanske inte aktivt gillar och lobbar för andra partier.”. En LTH-respondent (4) anser att partipolitiken är för åsiktsladdad och konfliktfylld: “Jag kan bli lite frustrerad av byråkrati och argumentation och sånt. Och frustrerad av bristen på fakta också tror jag, [...] det handlar mer om retorik än vad som faktiskt är bevisat kommer funka.”.

Sammanfattningsvis avstår majoriteten av respondenterna från att identifiera sig själva som politiska engagerade trots en övervägande bred förståelse av engagemang och erfarenhet av deltagande i olika former. Det kan därför tolkas som att många respondenter i slutändan anser att politiskt engagemang som mest innebär formella former av politiskt deltagande. Respondenterna avstår även från att delta i vissa former av politiskt deltagande vilket framförallt tycks förklaras av en i huvudsak negativ uppfattning av partipolitiken alternativt att en bristande känsla av påverkan föreligger. Även former av civilt deltagande ifrågasätts med hänsyn till bristen på reella effekter. Övergripande synliggörs en känsla av att inte kunna påverka, något som tycks hindra flera respondenter från att engagera sig.

5.1.3 Syn på andras engagemang

Gällande syn på andras engagemang råder tydliga skillnader mellan respondentgrupperna. Fem LTH-respondenter anser att unga inte är engagerade i särskilt stor utsträckning, i många fall inte ens på nivån av social involvering. LTH-respondent (4) menar att samtal om samhällsfrågor upplevs vara “lite som med pengar. Man ska inte prata om det.”. LTH-respondent (6) tycker “att det är sorgligt

med ingenjörer, att de är väldigt oinsatta.”. LTH-respondent (3) menar att det är en märkbar skillnad på LTH: “Sen jag kom till Lund, LTH, så har jag inte pratat politik en enda gång på tre år.”

HUM/STATS-respondenterna anser i större utsträckning att andra unga är engagerade. Några respondenter tror att det har att göra med utbildning såsom HUM/STATS-respondent (6): “Med hänvisning till vart vi pluggar så är [...] de flesta mellan åren 20-25 som vi träffar på, engagerade med bakgrund till att man sätter sig in i debatten.”. Även HUM/STATS-respondent (3) tror att val av studiefält kan göra att folk visar sig mer engagerade eftersom “det finns värde i att man ändå visar sig engagerad [...] att det skulle vara fint och bra att man är medveten.”. Däremot finns en viss begränsning gällande formellt politiskt deltagande enligt många av respondenterna. Civilt deltagande i kontrast till politiskt deltagande tycks mer synligt i större utsträckning. HUM/STATS (2) menar att:

Det sättet som jag är engagerad på, känner jag många som är. Läser mycket, är intresserad, vill ha konversationer och gå på protester. Men jag känner färre personer som är med i styrelser eller aktivt del av olika organisationer. Utan det känns mer som att många har ett ganska stort personligt engagemang.

Resultaten talar för att LTH-gruppen uppfattar att andra studenter inom studiefältet inte är särskilt engagerade, med hänsyn till att personer inom utbildningen inte upplevs vara särskilt intresserade, insatta eller villiga att diskutera samhällsfrågor. HUM/STATS-gruppen uppfattar snarare det motsatta. Möjligen kan detta förklaras av att det upplevs vara värdefullt att ha kunskap om politik och samhällsfrågor inom HUM/STATS-studiefältet, samt på grund av utbildningens ämnesinriktning. Nämnvärt är däremot att det inte råder någon avsevärd skillnad gällande studiefältens syn på andra ungas partipolitiska engagemang, där samtliga respondenter anmärker på att det endast rör sig om ett fåtal.

Att det skiljer sig i uppfattningar av andra ungas engagemang mellan respondentgrupperna kan länkas till teoretiska förklaringar om skillnader i politiskt beteende mellan studiefält, därtill detta synliggör kontrastering av uppfattningar kring politiskt beteende.

5.1.4 Framtida engagemang

Bland majoriteten av respondenterna råder en uppfattning om att deras engagemang osannolikt kommer att ändras, bortsett från former av civilt deltagande såsom att lära sig och samtala om samhällsfrågor, som kan komma att öka. LTH-respondent (2) exemplifierar detta: “Alltså, om jag ska vara realistisk så tror jag inte att mitt

politiska engagemang kommer att förändras. Däremot så har jag en ambition om att jag ska prioritera mer av min tid till att kanske sätta mig in i politiska frågor.” HUM/STATS-respondent (1) förklarar varför sitt engagemang inte kommer ändras: “Jag är politiskt intresserad, men det finns andra grejer som jag är mer intresserad av.” I övrigt upplevs formellt politiskt deltagande i form av till exempel att kandidera till politiska uppdrag och partipolitiskt engagemang, inte lockande bland respondenterna.

Fem av respondenterna i LTH-gruppen beskriver däremot att deras engagemang kan komma att öka i samband med framtida karriär, alternativt beskriver en önskan om att öka sitt engagemang genom yrke. LTH-respondent (1) menar att sitt engagemang kan öka och att det kan te sig i “kombination av den utbildning jag har valt och att jag förmodligen siktar på att jobba” med respondentens hjärtefråga. LTH-respondent (4) uttrycker att “man får hitta sitt sätt att delta på”, vilket för respondenten är att bli ingenjör. LTH-respondent (2) vill “att mitt jobb känns bra i magen.” LTH-respondent (6) beskriver något liknande: “Jag kan ändå se att jag halkar in genom karriären på någonting, att man tar ställning för vad som är rätt.”

Även HUM/STATS-gruppen lyfte yrke som en eventuell form av framtida engagemang, men ämnet präglas av mer tvivel i denna grupp. Tre respondenter beskriver en konflikt kring att synliggöra privata politiska värderingar i samband med yrkesmöjligheter. HUM/STATS-respondent (3) uttrycker att det finns två extrempoler inom studiefältet: “Antingen avstår man från att uttrycka sig politiskt med hänsyn till framtida karriär, eller så är man politisk för att det är det man vill arbeta med framöver.” Denna respondent uttrycker även att: “Jag kan inte stå på barrikaderna och stå emot det Sverige jobbar för och samtidigt jobba för det. Då blir det en jättekonstig konflikt.” En HUM/STATS-respondent (6) resonerar kring att få en stämpel som kan vara begränsande: “Jag tror att om du vill vara med i ett parti stängs nog rätt många dörrar för annat.” Samtidigt uttrycker HUM/STATS-respondent (2) en förhoppning om att engagemanget kan komma att öka med framtida yrke:

Just nu så vet jag inte om jag som egen person skulle kunna göra så himla mycket i ‘de arenorna’ förutom att ge pengar, informera, gå på möten [...] Sen hoppas jag att det är det jag kommer jobba med i framtiden. På något sätt liksom. Det är lite större.

Majoriteten av respondenterna tror inte att sitt engagemang kommer att ändras i stor utsträckning, åtminstone inte på kort sikt och i så fall inte i en utökning av formellt politiskt deltagande. Detta kan möjligen förklaras bland annat av att respondenterna har tämligen negativa förhållningssätt gentemot partipolitiskt engagemang. Däremot råder diskussion kring huruvida man kan engagera sig i framtida yrke, där en skillnad av uppfattningar mellan studiefält uppenbarar sig. Nämnvärt är att yrke inte ingår som en egen form av engagemang i typologin av

Ekman och Amnå (2022). Ändå anses detta värt att lyfta med hänsyn till att åskådliggöra uppfattningar.

I LTH-gruppen råder uppfattningen att man kan engagera sig genom yrke och i vissa fall har valt utbildning för att kunna arbeta med en politisk sakfråga. En annan diskussion föreligger däremot i HUM/STATS-gruppen kring detta. Offentliggörande av personliga värderingar uppfattas å ena sidan riskfyllt i och med att det kan begränsa eventuella yrkesval. Samtidigt råder idéer om att framtida yrke även kan vara en kanalisering av politiskt engagemang. Ifall man är mer övertygad att arbeta med en sakfråga eller inom den politiska sfären tycks offentliggörandet av åsikter inte lika problematiskt. Denna spridda diskussion synliggör i slutändan att HUM/STATS-gruppen möjligen kan tyckas mer vaksam kring sitt politiska beteende, med hänsyn till en uppfattad risk kring begränsningar i kommande yrke. Detta behöver inte nödvändigtvis implicera att HUM/STATS-responenterna är mindre politiskt engagerade än LTH-responenterna. Snarare synliggör dessa resultat en skillnad i uppfattningar av framtida engagemang.

5.2 Känslor

Många respondenter nämner ett flertal känslor i förhållande till engagemang generellt, samt gentemot den sakfråga som respektive respondent diskuterar. Ilska, som ska vara en drivkraft för engagemang, är en förekommande känsla kring respondenternas respektive hjärtefrågor och i vissa fall är detta även en drivkraft till engagemang. Samtidigt beskrivs även andra känslor som driver engagemang. HUM/STATS-responent (1) gillar att diskutera sakfrågor med andra online/offline: “Alltså jag tycker det är kul liksom, att debattera med folk på internet [...] det bottnar också i någon form av frustration och ilska. Men alltså framförallt för att det är kul.”. LTH-responent (5) beskriver snarare en brist på känslor: “Hos många väcker det väldigt mycket känslor som klimatångest och sånt. Men jag har typ inte det.”. Trots bristen på starka känslor kring hjärtefrågan beskriver responenten en vilja att engagera sig genom framtida yrke.

Många respondenter tror att en kombination av positiva och negativa känslor behövs för att bli engagerad. HUM/STATS-responent (3) menar att engagemang kan drivas av negativa känslor, men “vill också poängtera att jag gärna kan engagera mig i saker som [...] bottnar i att jag tycker att någonting är bra och bör lyftas mer.”. LTH-responent (5) tror att “det kanske är en blandning av frustration och hopp” som leder till engagemang. Många respondenter lyfter andra negativa känslor som kan hämma engagemang i vissa fall. LTH-responent (3) tror att “man är rädd för att visa vad man tycker på något sätt”, i förhållande till partipolitiskt engagemang och att

delta i diskussion på sociala medier. Många upplever även en maktlöshet i förhållande till diskuterad sakfråga, som HUM/STATS-respondent (2): “[...] man känner att jag inte kan göra något, så då gör man ingenting.”.

Resultaten synliggör att ilska inte är det enda som uppfattas driva engagemang enligt respondenterna. Snarare talar resultaten för att positiva känslor även krävs, därtill framförallt en känsla av att kunna påverka nämns bland flera respondenter, men även att man känner att något är roligt och att man har en hoppfull känsla. Detta är en aspekt som inte ingår i det teoretiska ramverket, men som är nämnvärt med hänsyn till att synliggöra respondenternas känslor. Det finns sedermera andra negativa känslor som anses hämma engagemang, såsom rädsla, vilket är i linje med forskningen på området.

5.3 Sociala medier

5.3.1 Syn på engagemang på sociala medier

Samtliga respondenter upplever att det finns politiskt innehåll på sociala medier. LTH-respondent (1) kan exemplifiera synen på politiskt innehåll som upplevs finnas:

I partiernas egna konton och förbund, till individer som man ser ta ställning och delar vidare inlägg från olika partier eller olika politiska figurer. Även att man kanske har det i sin beskrivning på sitt konto. Även det här att man delar flaggor, eller vissa bilder som blivit associerade med någon form av politisk kampanj.

Majoriteten av respondenterna uppfattar att engagemang på sociala medier är en form av politiskt engagemang. HUM/STATS-respondent (3) menar: “Att lika, kommentera, vara intresserad av event. Klicka i saker, bara göra det här sista steget. Att bara titta, att faktiskt reagera på det. Det blir jättepolitiskt.”. Respondenterna med en snävare syn på engagemang inom typologin (Ekman & Amnå 2022), anser dock inte att sociala medier är en form av politiskt engagemang, framförallt med hänsyn till uppfattningen att det inte leder till andra engagemangsformer eller effekter i den politiska sfären. Detta tycker HUM/STATS-respondent (5): “Jag har en pessimistisk och cynisk bild av att det inte sträcker sig mycket längre än en delning på instastory.”.

Respondenterna uppfattar engagemang på sociala medier som både positivt och negativt. En vanlig uppfattning gällande dess positiva aspekt gör gällande att det “sprider uppmärksamhet och det ger möjlighet att nå väldigt många”, som LTH-respondent (1) uttrycker. LTH-respondent (2) tror att politiskt innehåll på

sociala medier för egen del, “bidrar till att jag sätter mig in mer eller läser på mer om saker.”. Nämnvärt är att samtliga respondenter diskuterar källkritik och upplever att det är den huvudsakliga negativa aspekten av engagemang på sociala medier. LTH-respondent (2) menar exempelvis att politiskt innehåll på sociala medier gör att “det blir problematiskt med tillförlitligheten.”.

Majoriteten av respondenterna uppfattar förekomsten av politiskt innehåll på sociala medier och följaktligen anser majoriteten detta vara en form av politiskt engagemang. Det anses finnas positiva aspekter i form av att uppmärksamma samhällsfrågor och således anses möjligen öka civilt deltagande, men inte politiskt deltagande i lika stor utsträckning. Många respondenter reflekterar dock över källkritik och anser detta vara en negativ aspekt av politiskt engagemang på sociala medier.

5.3.2 Mobiliserings- och normaliseringshypotesen

Majoriteten av respondenterna upplever inte att det är en specifik grupp eller individ som publicerar politiskt innehåll, vilket till viss del kan stödja mobiliseringshypotesen. HUM/STATS-respondent (3) konstaterar att “det är väl ingen som säger att du måste ha en examen för att vara på Instagram. Eller vara ett så kallat nättroll. Eller skriva och tycka saker.”. Följaktligen uppfattas engagemang på sociala medier som en vanlig form som andra unga deltar i. LTH-respondent (5) tänker kring ungas engagemang att “det känns som att det är relativt många som uttrycker sina åsikter på sociala medier.”. Det råder en övergripande uppfattning om att sociala medier kan öka engagemang till viss del. Samtidigt upplevs detta begränsat till en form av samhällsinvolvering, som HUM/STATS-respondent (2) som tror att “det kanske ökar individuellt engagemang [...] eller engagemang i sakfrågor. Mer än engagemang i partipolitiken.”.

Trots att det råder en uppfattning om att engagemang på sociala medier är vanligt bland många unga, vilket stödjer mobiliseringshypotesen, är det en minoritet av respondenterna som säger sig vara engagerade på sociala medier. Detta i sin tur går emot båda hypoteserna. HUM/STATS-respondent (1) deltar i politiska diskussioner online och är den enda respondenten som i huvudsak uppfattar det som positivt. Respondenten tycker att “det är roligt med debatt [...] jag tycker ändå att det oftast går att föra en sansad debatt med folk.”. En LTH-respondent (4) engagerar sig ibland på sociala medier trots uppfattningen av ett hårt samtalsklimat: “Jag tror ändå att sådana människor är jätteviktiga i en demokrati. Vi måste ha folk som provocerar fram debatt och samtal.”. Samtidigt reflekterar respondenten, liksom flera respondenter, över vilket innehåll som publiceras: “Jag tänker flera gånger innan jag lägger upp något sånt. Om jag orkar det just då.”.

Många upplever en problematik kring att välja ut sakfrågor att stå för och avstår därför från att publicera innehåll på sociala medier. HUM/STATS-respondent (4) tycker att “det är jobbigt att välja fråga att dela och därför delar jag ingenting.”. HUM/STATS-respondent (3) har även sin framtida karriär i åtanke vad gäller att avstå från att publicera innehåll på sociala medier: “Priset för att det ska misstolkas, eller få bakslag i karriären [...] det väger mer, jag ser ingenting jag skulle tjäna på det.”. En medvetenhet om källkritik råder även bland respondenterna i kombination med en vaksamhet kring att råka sprida desinformation. Det föreligger även kritik gällande att använda sociala medier som enda informationskälla. På grund av detta avstår många från att dela politiskt innehåll, som LTH-respondent (5) som tycker att “det känns [...] fel att bidra till att alla bara får sin information på Facebook och Instagram.”. En vanlig uppfattning är även att sociala medier riskerar att bidra till polarisering, såsom HUM/STATS-respondent (6) anser:

Det skapar ett forum för debatt och det är väl bra så länge man har en rimlig ton. Men sen vad är resultatet av det? Oftast blir det att folk bara blir arga på varandra och det blir ju oftast inte något bra av det skulle jag säga, utan det blir grupperingar [...] som leder till polarisering.

Fyra respondenter är inte heller överlag särskilt aktiva på sociala medier, såsom LTH-respondent (3) som förklarar varför sitt engagemang inte tar form på sociala medier: “Först och främst tror jag bara att jag har använt de sociala medierna mindre.”. En annan LTH-respondent (5) beskriver även att bristen på användning av sociala medier kan minska incitament till att dela politiskt innehåll: “Då känns det väldigt långt bort för mig, att helt plötsligt börja lägga upp mina politiska åsikter där.”. En anledning till att avstå från engagemang gäller känslan av att inte kunna påverka, en känsla som LTH-respondent (6) relaterar till: “Jag tycker att det känns meningslöst. Påverkar inte. Jag känner inget behov till det.”. HUM/STATS-respondent (6) försöker även minska sin sociala medieanvändning samt upplever en problematik i förhållande till sådant engagemang: “Man kanske inte riktigt vet alltid om man vill stå för en viss sakfråga. [...] Men sen har det också lite att göra med att, vad ska det leda till egentligen?”. Nämnvärt är att två HUM/STATS-respondenter upplever att engagemang på sociala medier är för individualistiskt. HUM/STATS-respondent (5) exemplifierar detta:

Väljer jag att driva en fråga, det är så himla individualistiskt [...], du ska stå i väder, rusk och vind i den här frågan, för annars är du ingen bra aktivist. [...] Mycket skönare att engagera mig i den frågan i en bredare kontext där vi som grupp kan diskutera, bolla med varandra. Man som grupp kan också få kritik, som man kan sköta i grupp. Jag tycker att det är lite mycket begärt att ett politiskt engagemang alltid ska ske, att man ska stå ensam i det hela tiden.

Respondenterna uppfattar att många unga är engagerade på sociala medier, vilket stödjer mobiliseringshypotesen. Samtidigt är en minoritet av respondenterna själva engagerade på sociala medier, vilket följaktligen motsäger detta både normaliserings- och mobiliseringshypotesen. Övergripande tycks respondenterna anse att engagemang på sociala medier präglas av en övervägande problematik. Bland annat upplevs det svårt att ta ställning till en sakfråga, därtill en rädsla för att bli dömd eller kritiserad synliggörs. Många respondenter reflekterar även över källkritik samt kring risken att sprida desinformation, vilket även tycks vara en anledning att inte engagera sig på sociala medier. Att flera respondenter dessutom inte beskriver sig som särskilt aktiva på sociala medier, kan vara ett ytterligare hinder för digitalt engagemang.

6 Slutsatser

I linje med frågeställningen synliggörs uppfattningar och känslor kring politiskt engagemang bland respondenterna, med fokus på även digitala uttrycksformer. Främst två skillnader mellan studiefälten uppdragas, avseende synen på andras samt framtida engagemang. Vidare motsäger resultaten de flesta av de teoretiska förväntningarna. Vad gäller resultaten kring den breda synen på definitionen, synen på sociala medier som en form av engagemang och även HUM/STATS-gruppens syn på andra ungas engagemang, är dessa ståndpunkter däremot i linje med de initiala förväntningarna.

6.1 Syn på engagemang

Inledningsvis erhåller majoriteten av respondenterna en bred förståelse av begreppet politiskt engagemang, som inkluderar både civilt och politiskt deltagande former, enligt de teoretiska förväntningarna. Däremot råder det inte en märkbar skillnad mellan studiefälten kring detta, därtill följande resultat strider mot de initiala förväntningarna. Trots en bred förståelse och erfarenhet av deltagande, avstår många från att identifiera sig som politiskt engagerade. Politiskt deltagande anses sedermera vara mer effektivt och möjligen mer värdefullt än civilt deltagande. I vissa fall avstår även respondenterna från att engagera sig, vilket förklaras av att respondenterna uppfattar en bristande påverkan av flera engagemangsformer. Majoriteten av respondenterna tror inte att sitt engagemang kommer att ändras i stor utsträckning, åtminstone inte på kort sikt och i så fall inte i en utökning av formellt politiskt deltagande.

6.2 Känslor

Både positiva och negativa känslor anses förutsättas för att engagera sig enligt respondenterna. Resultaten går emot förväntningarna att respondenterna ska känna ilska i huvudsak samt att HUM/STATS-gruppen upplever detta i större utsträckning. En annan aspekt som förefaller vara utanför det teoretiska ramverket lyfts, gäller det

påtalade behovet av positiva känslor som en förutsättning för politiskt engagemang. Det kan slutligen konstateras att ilska anses vara otillräckligt som drivkraft för engagemang enligt respondenterna.

6.3 Sociala medier

Sociala medier uppfattas som en form av engagemang bland en majoritet av respondenterna, i linje med den teoretiska förväntningen. Sådant engagemang anses präglas av både positiva och negativa aspekter, vilket delvis går emot förväntan att urvalet tänktes ha positiva inställningar. Av flera skäl avstår majoriteten av respondenterna från att engagera sig på sociala medier, alternativt reflekterar kring dess problematik. Dessa resultat går emot normaliserings- och mobiliseringshypotesernas implikationer. Ingen påtaglig skillnad mellan respondentgrupperna uppdagas i samband med detta, vilket även går emot de initiala förväntningarna.

6.4 Skillnader mellan studiefälten

Övervägande likheter råder mellan studiefälten gällande uppfattningar och känslor kring engagemang. De skillnader som däremot kan observeras gäller inledningsvis syn på andras engagemang. LTH-gruppen uppfattar inte ett politiskt engagemang bland unga i sin omgivning i särskilt stor utsträckning, med hänsyn till brist på civilt deltagande, därtill HUM/STATS-gruppen upplever det motsatta. Detta är i linje med förväntningen att HUM/STATS i större utsträckning upplever att andra unga är engagerade.

En påtaglig skillnad uppenbarar sig även gällande synen på framtida engagemang. Majoriteten av respondenterna i LTH-gruppen tänker att engagemang kan öka i samband med yrkeslivet medan HUM/STATS-gruppen istället har mer spridda tankar kring detta. HUM/STATS-gruppen tolkas därför vara mer vaksam kring att offentliggöra ett politiska engagemang, bland annat med hänsyn till dess eventuella effekter i yrkeslivet. Detta går emot den teoretiska förväntningen att HUM/STATS-gruppen utgör en mer positiv inställning gentemot framtida engagemang.

7 Diskussion

7.1 Reflektion kring processen

Inledningsvis bör det belysas att inga partipolitiskt engagerade medverkar i studien, av slumpmässiga skäl. I övrigt hade det varit givande att inkludera lågutbildade i studien. Med anledning av begränsningar i tid och ordantal bedömdes ett sökande efter partipolitiskt aktiva, respektive ett bredare urval med lågutbildade, dessvärre mindre genomförbart.

Intervjufrågorna är sedermera av överlappande slag, därtill semi-strukturerade intervjuer möjliggör gränsöverskridande responser. Således utgör inte frågorna eller respektive tema fullständigt uteslutande kategorier. Analysen präglas dessutom av både latent och manifest tolkningsarbete. Problematiken bör uppmärksammas, bland annat med hänsyn till begränsad intersubjektivitet.

Anmärkningsvärt är att vissa resultat inte ingår i det teoretiska ramverket och hade följaktligen kunnat uteslutas i analysavsnittet. Detta gäller bland annat yrke som en potentiell form av engagemang, därtill sådant engagemang inte återfinns i Ekman och Amnås typologi (2022). Likaså gäller detta i förhållande till politisk psykologi, där positiva känslor inte redogörs för. Med hänsyn till att båda företeelser var återkommande diskussionsämnen bland en majoritet av respondenterna, i kombination med avsikten att åskådliggöra urvalets uppfattningar och känslor, bedömdes aspekterna i slutändan nämnvärda.

7.2 Resultatens implikationer

Resultaten synliggör uppfattningar kring engagemang, snarare än att dra slutsatser kring hur engagemang ter sig i verkligheten. Detta bör beaktas med hänsyn till att subjektiva uppfattningar och känslor inte kan besvara hur engagemang föreligger i verkligheten, något som en kvantitativ studie mer sannolikt hade kunnat antyda. Förhoppningen är trots detta att studien kan ge insikter kring hur ämnet fortsatt kan begripas och studeras.

Inledningsvis har majoriteten av respondenterna en bred syn på engagemang men identifierar sig ändå inte som politiskt engagerade. Anledningen till denna

motsättning tolkas som att politiskt engagemang i slutändan upplevs vara begränsat till specifika handlingar inom ramen för formellt politiskt deltagande. Detta skulle kunna tala för att begreppet möjligen bör hållas snävt, vilket även skulle minska risken för en alltför bred konceptualisering. Därtill riskerar ett snävt begrepp att marginalisera ungas engagemang och således bör eventuellt begreppet civilt deltagande etableras i större utsträckning, för att synliggöra dess förekomst.

Anmärkningsvärt är tankarna kring yrkesval som en form av engagemang. Detta kan möjligen uppmärksammas i fortsatt begreppsliggörande på området, eftersom unga tycks ha politiska intentioner på andra sätt än vad som nu studeras. Möjligen är yrkesval ett sätt att kanalisera sitt politiska intresse samt kan möjliggöra en känsla av reell påverkan, när bristande känslor av att kunna påverka råder. Det hade sedermera varit intressant att utforska detta bland lågutbildade, för att se om även denna grupp ser framtida yrke som engagemang. Att respondenterna dessutom synliggör ett behov av positiva känslor i förhållande till engagemangets drivkrafter, är värt att uppmärksamma eftersom forskningsområdet framförallt centraliserar negativa känslor. Resultaten talar även för att studiefälten upplever övervägande likheter gentemot engagemang, trots att studiefält tenderar att utgöra skillnader i politiskt beteende. Vad dessa liknande upplevelser beror på hade varit intressant att forska vidare kring.

Digitalt engagemang tycks vara ett komplext fenomen som kräver ytterligare studier. Högutbildade och unga förväntas ha positiva inställningar samt engagera sig i större utsträckning på sociala medier, vilket denna undersökning nästintill visar motsatsen på. Att samtliga respondenter intar ett källkritiskt perspektiv tycks vara en av anledningarna till respondenternas kritiska inställning. Huruvida en medvetenhet för källkritik ökar och således drabbar digitalt engagemang, hade varit intressant att utforska. Alternativt krävs ytterligare en grad av politiskt intresse för att engagera sig på sociala medier, därtill partipolitiskt aktiva unga möjligen kan vara mer engagerade på och positivt inställda till sociala medier. Huruvida inställningar kring och politiska aktiviteter på sociala medier är under förändring, alternativt förekommer i andra grupper, hade därför varit intressant att studera. Fortsatta studier kan sedermera besvara huruvida mobiliserings- eller normaliseringshypotesen stämmer, alternativt om någon annan hypotes bör utvecklas på området som dessa resultat snarare kan tyckas indikera.

Att högutbildade unga tenderar att engagera sig, men att dessa respondenter ändå upplever många hinder inför politiskt engagemang, skulle kunna implicera att lågutbildade, som inte tenderar att vara engagerade i lika stor utsträckning, även upplever liknande hinder. Detta är dock inte möjligt att besvara inom ramen för denna studie. Att urvalet förväntas hysa större benägenhet att engagera sig men ändå upplever hinder kan även tyckas oroväckande, bland annat i relation till demokratins utveckling. Hur engagemang ter sig bland denna generation tycks således av vikt att

studera vidare. Förhoppningen är att insikterna från denna studie kan undersökas i andra unga målgrupper, även utanför Sverige, för att öka förståelsen kring de globala nedåtgående nivåerna av politiskt deltagande.

8 Referenslista

- Abdelzadeh, Ali & Erik Lundberg, 2022. *Ungas röst - En studie om ungdomars valdeltagande 2018 och deras egna tankar om att delta i val*. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.mucof.se/publikationer/ungas-rost>. Hämtad: 2024-03-20.
- Amnå, Erik & Anna Helander, 2022. *Ungas organisering och politiska deltagande. En kunskapsöversikt*. Forte - Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd. Stockholm. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://forte.se/wp-content/uploads/2022/04/fort0074-rapport-ungas-politiska-engagemang-ta.pdf>. Hämtad: 2024-03-13.
- Berger, Ben, 2009. "Political Theory, Political Science, and the End of Civic Engagement." *Perspectives on Politics*, vol. 7, nr. 2, s. 335–350. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.jstor.org/stable/40406934>. Hämtad: 2024-04-17.
- Bergström, Annika, 2020. "Internet – en kompanjon i vardagen", i Anders Carlander & Ulrika Andersson (red). *Digitala är vi allihopa? SOM-antologi nr. 77, den västsvenska SOM-undersökningen*, s. 35-44. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.gu.se/sites/default/files/2020-12/035-044%20Annika%20Bergstr%C3%B6m.pdf>. Hämtad: 2024-03-27.
- Brader, Ted, & George E. Marcus, 2013. "Emotion and Political Psychology." i Leonie Huddy, David O. Sears & Jack S. Levy (red.), *The Oxford Handbook of Political Psychology*. New York: Oxford University Press, s. 165–204.
- Brady, Henry E., Sidney Verba, & Kay Lehman Schlozman, 1995. "Beyond SES: A Resource Model of Political Participation." *American Political Science Review* vol. 89, nr. 2, s. 271–294. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://doi.org/10.2307/2082425> Hämtad: 2024-04-08.
- Boréus, Kristina & Sebastian Kohl, 2018. "Innehållsanalys" i Göran Bergström & Kristina Boréus (red.). *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Fjärde upplagan. Lund: Studentlitteratur.
- Bäck, Emma, Hanna Bäck & Nils Gustafsson, 2015. *Ungas politiska deltagande. Nya former och aktivitet genom sociala medier?* Regeringskansliet/2014 års Demokratiutredning. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://demokratiutredningen.wordpress.com/wp-content/uploads/>

[2015/04/bc3a4ck-bc3a4ck-gustafsson-ungas-politiska-deltagande.pdf](https://www.gustafsson-ungas.se/2015/04/bc3a4ck-bc3a4ck-gustafsson-ungas-politiska-deltagande.pdf).

Hämtad: 2024-03-29.

- Castillo, Alexandra & Richard Wike, 2018. "Many Around the World Are Disengaged From Politics." Pew Research Center. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.pewresearch.org/global/2018/10/17/international-political-engagement/>. Hämtad: 2024-03-27.
- Dalton, Russell J., 2013. *Citizen politics: public opinion and political parties in advanced industrial democracies*. Upplaga 6. Washington, D.C.: SAGE Publication
- Van Deth, Jan W., 2001. "Studying political participation: Towards a theory of everything." Baserad på bidrag vid Joint sessions of workshops of the European consortium for political research, 6-11 april, Grenoble, s. 1-19.
- Ekman, Joakim & Erik Amnå, 2022. "Civic Engagement". i Marco Guigni & Maria Grasso (red.), *The Oxford Handbook of Political Participation*. Oxford: Oxford University Press, s. 381-395.
- Erlingsson, Gissur Ó & Mikael Persson, 2014. "Ingen partikris trots allt?", i Annika Bergström & Henrik Oscarsson (red.), *Mittfåra & marginal*. Göteborgs universitet: SOM-institutet, s. 407-420.
- Kam, Cindy D., & Carl L. Palmer, 2008. "Reconsidering the effects of education on political participation." *The Journal of Politics*, vol. 70, nr. 3, s. 612-631. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://doi.org/10.1017/S0022381608080651>. Hämtad: 2024-05-08.
- Klandermans, Bert & Jacquelin van Stekelenburg, 2013. "Social Movements and the Dynamics of Collective Action." i Leonie Huddy, David O. Sears, & Jack S. Levy (red.), *The Oxford Handbook of Political Psychology*. New York: Oxford University Press, s. 774-811.
- Esaiasson, Peter, Mikael Giljam, Henrik Oscarsson, Ann Towns & Lena Wängnerud, 2017. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Femte upplagan. Stockholm: Norstedts juridik.
- Fjellman, Elin, Nils Gustafsson & Malena Rosén Sundström, 2018. "Ungas politiska (icke-)deltagande på sociala medier – hellre offline?" i *Sociologisk Forskning*, vol. 55 nr. 2-3, s. 293-316. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://doi.org/10.37062/sf.55.18194> Hämtdatum: 2024-03-27.
- Flanagan, Constance A., 2013. *Teenage Citizens: The Political Theories of the Young*. Cambridge: Mass. Harvard University Press
- Garcia Albacete, Gema, 2014. *Young People's Political Participation in Western Europe Continuity or Generational Change?* London: Palgrave Macmillan UK
- George, Jordana J., & Dorothy E. Leidner, 2019. "From Clicktivism to Hacktivism: Understanding Digital Activism. ", i *Information and*

- Organization* vol. 29, nr. 3, s. 1–45. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://doi.org/10.1016/j.infoandorg.2019.04.001> Hämtdatum: 2024-05-11.
- Goodwin, Jeff, James M. Jasper & Francesca Polletta. 2001. *Passionate Politics: Emotions and Social Movements*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Gould, Deborah B., 2009. *Moving Politics: Emotion and ACT UP's Fight against AIDS*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Gustafsson, Nils, & Lars Höglund, 2011. "Sociala medier och politiskt engagemang." i Sören Holmberg, Lennart Weibull & Henrik Oscarsson (red.), *Lycksalighetens ö. Fyrtioen kapitel om politik, medier och samhälle*. Vol. 52, s. 511-524. SOM-institutet, Göteborgs universitet. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://lucris.lub.lu.se/ws/portalfiles/portal/5503666/2227291.pdf>. Hämtad: 2024-03-29.
- Halperin, Sandra & Oliver Heath, 2020. *Political research: methods and practical skills*. Tredje upplagan. Oxford: Oxford University Press.
- Harmon-Jones, Eddie, Cindy Harmon-Jones, Lyn Abramson, & Carly K. Peterson, 2009. "PANAS Positive Activation Is Associated with Anger." i *Emotion* vol. 9, nr. 2, s. 183–96. DOI: 10.1037/a0014959
- Hooghe Liesbet, Gary Marks & Jonne Kamphorst, (under tryckning). "WHY IT MAKES SENSE TO CONSIDER FIELD OF EDUCATION TO PREDICT POLITICAL BEHAVIOR: THE CASE OF GAL/TAN VOTING", i *The American Political Science Review*.
- Houghton, David P., 2009. *Political Psychology: Situations, Individuals, and Cases*. New York: Routledge.
- Huntington, Samuel P. & Joan M. Nelson, 1976. *No Easy Choice: Political Participation in Developing Countries*. Cambridge, MA & London, England: Harvard University Press.
- Internetstiftelsen, 2023. "Svenskarna och internet 2023". [Elektronisk] Tillgänglig: <https://svenskarnaochinternet.se/app/uploads/2023/10/internetstiftelsen-svenskarna-och-internet-2023.pdf>. Hämtad: 2024-04-09.
- Jensen, Michael James & Eva Anduiza, 2012. "Online political participation in the United States and Spain", i Eva Anduiza, James Michael Jensen, & Laia Jorba (red.), *Digital media and political engagement worldwide. A comparative study*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 80–101
- Kam, Cindy D., & Carl L. Palmer, 2008. "Reconsidering the Effects of Education on Political Participation.", i *The Journal of Politics*, vol. 70, nr. 3, s. 612-631. doi:10.1017/s0022381608080651
- Kvale, Steinar & Svend Brinkmann, 2014. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Tredje upplagan. Lund: Studentlitteratur

- Lambert, Alan J., Fode R. Eadeh & Emily J. Hanson, 2019. "Anger and its Consequences for Judgment and Behavior: Recent Developments in Social and Political Psychology." i *Advances in Experimental Social Psychology*, vol. 59, s. 103-173.
- Leighley, Jan E., 1995. "Attitudes, Opportunities and Incentives: A Field Essay on Political Participation", i *Political Research Quarterly*, vol. 48, nr. 1, s. 181–209. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://doi.org/10.2307/449127>. Hämtad: 2024-03-27.
- MUCF = Myndigheten för Ungdoms- och civilsamhällesfrågor, 2021. "Fokus 21 - Vilja att förändra. Drivkrafter, hinder och utmaningar för ungas samhällsengagemang." [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.mucf.se/publikationer/fokus-21-vilja-att-forandra> 240 sidor.
- Niemi, Richard G., & Michael J. Hanmer, 2010. "Voter Turnout Among College Students: New Data and a Rethinking of Traditional Theories." i *Social Science Quarterly*, vol. 91, nr. 2, s. 301–323. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.jstor.org/stable/42956403>. Hämtad: 2024-04-08.
- Norris, Pippa, 2002. *Democratic Phoenix: Reinventing Political Activism*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Norris, Pippa, 2009. "Political Activism: New Challenges, New Opportunities", i Charles Boix & Susan C. Stokes (red.), *Oxford Handbook of Comparative Politics*, Oxford: Oxford University Press, s. 628-652.
- Pariser, Eli, 2011. *The Filter Bubble: What the Internet Is Hiding from You*. London: Penguin.
- Perkins, Adam M., Sophie L. Inchley-Mort, Alan D. Pickering, Philip J. Corr, & Adrian P. Burgess, 2012. "A Facial Expression for Anxiety." i *Journal of Personality and Social Psychology* vol. 102, nr. 5, s. 910–924.
- Persily, Nathaniel, & Joshua A. Tucker, (red.), 2020. *Social Media and Democracy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Persson, Mikael (2013). *Does Education Cause Participation in Politics?* Diss. Bo Rothstein (red.), Göteborg: Department of Political Science, University of Gothenburg.
- Putnam, Robert D., 2001, [2000]. *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. United Kingdom: Simon & Schuster.
- Renström, Emma A., & Hanna Bäck, 2022. "Political Psychology and Political Participation", i Marco Giugni, & Maria Grasso (red.), *The Oxford Handbook of Political Participation*, Oxford: Oxford University Press, s. 152-166
- Riker, William H., & Peter C. Ordeshook, 1968. "A Theory of the Calculus of Voting." i *American Political Science Review*, vol. 62, nr. 1, s. 25–42.
- Sloam, James, 2013. "'Voice and Equality': Young People's Politics in the European Union" i *West European Politics*, vol. 36, nr. 4, s. 836–858.

- [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://doi.org/10.1080/01402382.2012.749652>. Hämtdatum: 2024-05-04.
- SCB = Statistiska Centralbyrån. 2022. "Utbildningsnivån i Sverige". [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/utbildning-jobb-och-pengar/utbildningsnivån-i-sverige/>. Hämtad: 2024-04-11.
- Sundström, Axel & Daniel Stockemer, 2022. *Youth without Representation The Absence of Young Adults in Parliaments, Cabinets, and Candidacies*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Sunstein, Cass R., 2018. *#Republic: Divided Democracy in the Age of Social Media*. Princeton: Princeton University Press.
- Sveningsson, Malin, 2016. "‘I Wouldn’t Have What It Takes’." i *Young*, vol. 24, nr. 2, s. 139–156.
- Teorell, Jan, Mariano Torcal & José Ramón Montero, 2007. "Political participation: Mapping the terrain" i Jan van W. Deth, José Ramon Montero & Anders Westholm (red.), *Citizenship and Involvement in European Democracies: A Comparative Perspective*. New York: Routledge, s. 334-357.
- Teorell, Jan & Torsten Svensson, 2007. *Att fråga och att svara. Samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber.
- Ungdomsbarometern, 2024. "Rapportslapp: Generationsrapporten 2024". Ungdomsbarometern, [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.ungdomsbarometern.se/rapportslapp-generationsrapporten-2024/> Hämtdatum: 2024-03-05.
- Verba, Sidney & Norman H. Nie. 1972. *Participation in America: Political Democracy and Social Equality*. New York: Harper & Row.
- Verba, Sidney, Kay Lehman Schlozman & Henry E. Brady, 1995. *Voice and Equality: Civic Voluntarism in American Politics*. Harvard University Press.
- Vromen, Ariadne, Brian D. Loader, Michael A. Xenos, & Francesco Bailo, 2016. "Everyday Making through Facebook Engagement: Young Citizens’ Political Interactions in Australia, the United Kingdom and the United States". *Political Studies*, vol. 64, nr. 3, s. 513-533. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://doi.org/10.1177/0032321715614012>. Hämtdatum: 2024-03-05.
- Wennerhag, Magnus, 2017. "Patterns of protest participation are changing", i *Sociologisk forskning*, vol. 54, nr. 4, s. 347–351.
- Zukin Cliff, Scott Keeter, Molly Andolina, Krista Jenkins, Michael X. Delli Carpini, 2006. *A New Engagement? Political Participation, Civic Life, and the Changing American Citizen*. Oxford: Oxford University Press.

Bilagor

Bilaga 1: Information om studien

Statsvetenskapliga institutionen, Lunds universitet

Handledare:
Jonathan Polk

Kandidatuppsats VT 2024

Anna Björck

Telefon: +467xxxxxxx

E-post:

Din medverkan i denna intervju är med syfte att bidra med empiriskt material till en studie om uppfattningar av politiskt engagemang, bland högutbildade unga (20-25 åringar). Politiskt engagemang sjunker nämligen i Sverige bland unga. Samtidigt tycks dagens unga hitta nya sätt att politiskt delta på, samt engagerar sig i andra sakfrågor än andra åldersgrupper. Utbildningsnivåer och studiefält tycks vidare spela roll i hur politiskt aktiv eller deltagande man är. Denna studie fokuserar därför på hur högutbildade uppfattar politiskt engagemang och hur du som intervjuperson upplever detta ta form, på ett personligt plan, men även hos andra. Det finns inga rätt eller fel svar, i och med att det är generella uppfattningar som är i fokus.

Deltagande är frivilligt, du som deltagare är anonym och dina personuppgifter kommer inte att spridas vidare. Ditt namn kommer inte att anmärkas på utöver samtyckesblanketten, som är självständig från övrigt material. Ditt namn kommer inte att kopplas till vidare bearbetning av innehåll och kommer inte att publiceras i studien.

Du får avstå från att svara på frågor. Du kan välja att avbryta intervjun utan att uppge anledning till varför.

Du kan ta denna blankett för att kontakta mig eller handledaren vid eventuella frågor eller funderingar.

Bilaga 2: Samtyckesformulär

Jag har läst informationen om studien	Ja / nej
Jag har haft möjlighet att ställa frågor om studien	Ja / nej
Jag har fått tillfredsställande svar på dessa frågor	Ja / nej
Jag förstår att jag kan avstå från studien, utan att förklara varför	Ja / nej
Jag medger min medverkan att delta i studien	Ja / nej

Datum:

Namn:

Notera att denna blankett kommer att bevaras separat från dina svar.

Bilaga 3: Frågeformulär

Introduktion:

- Om mig
- Tacka för deltagande, påminna deltagaren att hen är anonym.
- Om ämnet:
 - Ungas politiska engagemang sjunker i Sverige och i världen. Unga tenderar att beskyllas för denna utveckling. Samtidigt tycks unga hitta nya sätt att engagera sig på, samt intressera sig för andra sakfrågor än andra målgrupper.
 - Något centralt för denna undersökning är att utbildningsnivåer och studiefält även påverkar politiskt engagemang.
 - Unga: 20-25 åringar i denna studie.
 - Denna studie har ett brett begrepp om engagemang. Upp till dig hur du vill samtala om fenomenet.
 - Be om tillstånd för inspelning samt ge över övriga formulär.

Uppvärmning:

Uppmana att svara ärligt och uppmuntra utvecklade resonemang.

Understryka att studien gäller respondentens uppfattningar, det finns inga rätt eller fel.

Huvudfrågor:

Syn på engagemang

1. Vad anser du är politiskt engagemang?
2. Har du ett politiskt eller samhälleligt intresse?
3. Anser du dig själv vara politiskt engagerad?
 - a. Följdfråga (om ja): Berätta om dina erfarenheter.
 - b. Följdfråga (om ja): Vilka former av engagemang föredrar du?
4. Följdfråga (om nej): Om du skulle engagera dig, hur skulle detta te sig då, vilka former skulle du föredra tror du?
5. Tror du att ditt politiska engagemang kommer att ändras framöver?
 - a. Följdfråga: Hur kommer det sig?
6. Upplever du att unga är engagerade?
 - a. Följdfråga (om ja): Hur tycker du att detta ter sig?
7. Vilken form av engagemang tror du skulle kunna vara / är populärast bland unga?
 - a. Följdfråga: Hur kommer det sig tror du?
8. Tror du att vissa har lättare att engagera sig än andra?

Känslor

9. Finns det en sakfråga/flera sakfrågor som du skulle vilja engagera dig i/är engagerad i?
 - a. Följdfråga (om ja): Kan du beskriva dina känslor kring denna sakfråga?
 - b. Följdfråga (om ja): Hur skulle du engagera dig i denna sakfråga om du fick välja fritt?
 - c. Följdfråga (om ja): Hur kommer det sig att du inte är engagerad i denna sakfråga nu?
10. Vad tror du att unga känner inför politik och samhällsfrågor?
11. Vilka känslor tror du krävs för att man ska vara engagerad?

Sociala medier

12. Använder du sociala medier?
 - a. Följdfråga (om ja): I vilka syften?
13. Tycker du att det finns politiska aktiviteter på sociala medier?
 - a. Följdfråga (om ja): Hur tycker du att detta ser ut?
 - b. Följdfråga (om ja): Vad tycker du om sådant engagemang?
 - c. Följdfråga (om ja): Vilka upplever du medverkar på detta sätt?

14. Har du själv erfarenhet av engagemang (ta ställning, uttrycka åsikt) på sociala medier?
- Följdfråga: Vad känner du kring att själv göra detta?
 - Följdfråga (om ja): Har du fått reaktioner på sådant engagemang?
15. Hur uppfattar du klimatet på sociala medier kring att uttrycka sig?
- Följdfråga: Ökar eller minskar sociala medier engagemang, enligt dig?

Nedvarvning:

16. Hur tror du att politiskt engagemang bland unga kommer att ändras framöver?
17. Vad tror du att det krävs för din del för att bli mer politiskt engagerad?

Avslutning:

- Fråga om deltagaren vill tillägga något.
- Red ut eventuella oklarheter.

Bilaga 4: Inledande frågor

Ålder:

Studiefält:

Antal terminer/år av universitetsstudier avklarade:

Könstillhörighet: